

UDK: 656.1:343.1 (497.6RS)

ЗНАЧАЈ ПРИМЕНЕ КАЗНЕ РАД ЗА ОПШТЕ ДОБРО НА СЛОБОДИ ЗА КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БЕЗБЕДНОСТИ ЈАВНОГ САОБРАЋАЈА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

THE IMPORTANCE OF APPLYING PENALTIES COMMUNITY SERVICE RELEASE FOR CRIMES AGAINST TRAFFIC SAFETY THE REPUBLIC OF SERBIAN

Драган Обрадовић¹

Резиме: Кривични закон Републике Српске предвиђа да казна затвора може бити замењена радом за опште добро, али ова казна још није у примени због тога што још нису донети подзаконских прописа који треба ближе да пропишу врсту послова, услове рада и надзор над спровођењем рада за опште добро на слободи. Општи (друштвени) интерес у Републици Српској, а такође и у свим деловима БиХ, као и у Републици Србији, је да унапређује ниво безбедности саобраћаја и да ствара предуслове за што бољу сарадњу са органима јединица локалне самоуправе у том погледу. Ово је посебно од значаја за извршиоце кривичних дела против безбедности јавног саобраћаја, који су по правилу ситуациони извршиоци кривичних дела, а због кризе и беспарице све већи број становника Републике Српске одлучује се да плаћање новчане казне замени одласком у затвор. Међу њима су и извршиоци ових кривичних дела. Са доношењем подзаконских прописа дошло би и до интереса на страни органа јединица локалне самоуправе да извршиоце ових кривичних дела ангажују у оквиру појединих послова кроз примену рада за опште добро на слободи као алтернативи казни затвора, што се већ показује као успешна алтернативна кривична санкција у Републици Србији.

Кључне речи: Локална заједница; казна; алтернативне кривичне санкције.

Abstract: The Criminal Code of the Republic of Serbian predicts that imprisonment can be replaced by work for the community service, but this sentence has not been in the application because they have not yet adopted implementing regulations to be closer to prescribe the type of work, working conditions and supervision of the implementation of community service at liberty. General (social) interest in the Serbian Republic, and also in all parts of BiH and the Republic of Serbia, is to improve the level of traffic safety and that creates the conditions for better cooperation with the local authority in this regard. This is particularly relevant for the perpetrators of crimes against traffic safety, which are usually situational perpetrators of criminal acts, due to the crisis and lack of money growing population Republic of Serbian decides to pay a fine substitute incarceration. Among them are the perpetrators of these crimes. With the adoption of secondary legislation and would lead to interest on the bodies of local self-government that the perpetrators of these criminal acts involved in the context of individual tasks through the use of labor for the community service as an alternative to imprisonment, which is already proving to be a successful alternative criminal sanctions in the Republic of Serbia.

Keywords: The local community; penalty; alternative criminal sanctions.

1. УВОД

Кривична дела из групе против безбедности јавног саобраћаја су свакодневна појава на путевима Републике Српске, али и свих делова Босне и Херцеговине. У Републици Србији у последњих више од десет година према званичним подацима ова група кривичних дела налази се на другом месту по броју пријављених, оптужених односно осуђених учинилаца кривичних дела у структури свих група кривичних дела.

¹ др Обрадовић Драган, судија, Виши суд у Ваљевоу, Карађорђева 48, Ваљево, Србија, e-mail: dr.gaga.obrad@gmail.com

У судској пракси не само у свим деловима БиХ, Републике Србије али и у свим државама са простора бивше СФРЈ за кривична дела из ове групе најчешће се изриче условна осуда или се примењују правила о ублажавању казне или ослобођењу од казне, што потврђују и званични подаци надлежних служби у тим државама. Обзиром на то да друштвени интерес није строго казнити учиниоце, него утицати на учеснике у саобраћају да се владају у складу са прописима потреба да се генерално-превентивно делује на друге захтева да се у систему кривичних санкција већи значај да примени тзв. алтернативних кривичних санкција.

То су мере које би могле да буду примењиве за многобројне, лакше случајеве извршења кривичних дела против безбедности јавног саобраћаја и на подручју Републике Српске, као и БиХ у целини, као што су те мере нашле примену односно почеле да налазе примену у кривичном и прекршајном законодавству Републике Србије. О томе су у ранијем периоду писали поједини аутори (Обрадовић, 2013. и 2015.)

2. ЗАКОНСКЕ МОГУЋНОСТ ЗА ПРИМЕНУ КАЗНЕ РАД ЗА ОПШТЕ ДОБРО НА СЛОБОДИ У РЕПУБЛИЦИ СРПској И ДРУГИМ ДЕЛОВИМА БИХ

У одредбама Кривичног закона Републике Српске¹ (даље: КЗ РС) који се примењује од 1.7.2003. године, прописана је као алтернатива казни затвора могућност да се учиниоцу кривичног дела изрекне рад за опште добро на слободи - кад суд изрекне казну затвора до 6 месеци може истовремено одредити да се изречена казна затвора замени са рад за опште добро на слободи, ако оптужени на то пристане (чл.34.ст.1. КЗ РС). Изменама и допунама КЗ РС из 2010.године прописана је могућност изрицања ове алтернативне казне кад суд изрекне казну затвора у дужем трајању - до годину дана, под истим условима. Ову казну може изрећи првостепени али и другостепени суд у поступку по жалби на првостепену пресуду. При оцени да ли изречену казну треба заменити радом за опште добро на слободи, суд ће узети у обзир све околности од којих зависи врста и висина казне, а извршење казне затвора не би било неопходно за остварење сврхе кажњавања, а истовремено условна осуда не би била довољна за постизање опште сврхе кривичне санкције.

КЗ РС прописује да се рад за опште добро на слободи одређује у трајању сразмерном изреченој казни затвора. Трајање не може бити краће од једног месеца, нити дуже од изречене казне затвора а одредбама Закона о изменама и допунама КЗ РС из 2010.године прописано је да је то шест месеци. При одмеравању трајања суд ће узети у обзир изречену казну затвора која се замењује, али и могућност осуђеног с обзиром на његову личну ситуацију и запослење.

Наведено законско решење практично значи да се рад за опште добро на слободи може **уvek** изрећи за поједине облике одређених кривичних дела из групе против безбедности јавног саобраћаја за која је прописан затвор до једне године и то: угрожавање јавног саобраћаја опасном радњом или средством (чл.412.ст.2. КЗРС) односно непружање помоћи лицу повријеђеном у саобраћајној несрећи (чл.415. ст.1.КЗ РС). Такође, ова алтернативна санкција се може изрећи и за поједине облике свих кривичних дјела из групе против безбједности јавног саобраћаја из 32. главе КЗ РС (чл.410-415) када је суд изрекао казну затвора у трајању до годину дана. Имајући у виду одредбе о ублажавању казне и границе ублажавања казне из чл.38.-39.КЗ РС, то практично значи да је за све облике свих 6 кривичних дела из ове групе уколико је изречена казна затвора у трајању до годину дана могуће изрећи рад за опште добро на слободи.

Према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику Републике Српске² (даље: РЗС РС) из Статистичког годишњака за 2014.годину од свих 308 пунолетних учинилаца кривичних дела из групе против безбједности јавног саобраћаја који су проглашени кривим током 2013.године само 4 извршиоца кривичних дела из ове групе који су осуђени на казне затвора преко 2 године не би могло да буде обухваћено применом рада за опште добро на слободи имајући у виду висину изречене казне. Поред тога, још максимално 13 извршилаца кривичних дела из ове групе који су осуђени на казне затвора преко 6 месеци до 2 године не би могло да буде обухваћено применом рада за опште добро на слободи, али овај податак је остао недовољно прецизан због начина вођења евиденције од

¹ Кривични закон, („Службени гласник Републике Српске“, бр. 49/03,108/04, 37/06,70/06, 73/10,1/12,67/13)

² Република Српска РЗС Статистички годишњак РС 2014,

http://www.rzs.rs.ba/static/uploads/bilteni/godisnjak/2014/31pra_2014.pdf, приступљено 2.5.2015.

стране надлежног органа. Међутим, овај податак указује да би у најнеповољнијем случају по њих највише 5% свих правноснажно осуђених било искључено из примене ове алтернативне кривичне санкције.

Са друге стране податак да је од укупно 308 осуђених лица за кривична дела из ове групе према 158 (преко 50% свих осуђених) изречена условна осуда према односно 105 (око 35% свих осуђених) изречена новчана казна, указује да има довољно простора за примену ове алтернативне кривичне санкције.

Алтернативне санкције предвиђене су и у другим деловима Босне и Херцеговине уз скоро идентична решења и уз незнатне разлике.

Тако, у Федерацији Босни и Херцеговини алтернативна санкција – рад за опште добро на слободи предвиђена је у Кривичном закону (Казненом закону)¹ и у Закону Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера².

Наиме, ова алтернативна санкција је уведена у оквиру реформе кривичног законодавства 2003. године чланом 44. Кривичног закона. До почетка 2012. године постојала је само на папиру јер није био предвиђен поступак и начин извршења као ни остали услови, нпр. послови на којима се може обављати рад за опште добро као ни послодавци код којих ће се тај рад обављати. У току 2011. године израђен је Правилник о извршавању рада за опште добро министарства правосуђа у Федерацији БиХ³, а његова примена као и примена члана 44. Кривичног закона ступила је на снагу од јануара 2012. године. Сва кантонална министарства су донела одговарајуће правилнике, потписани су уговори са послодавцима код којих ће осуђена лица радити, организоване су едукације и обављене неопходне административне и техничке припреме. О томе су писали и медији почетком 2012. године⁴.

Рад за опште добро на слободи је кривична санкција коју изриче суд, а ради се о замени казне затвора лицима осуђеним до једне године затвора, уз пристанак осуђеног. Трајање таквог рада је најмање десет, а највише деведесет дана, без плаћене надокнаде. Рок за извршење рада за опште добро на слободи не може бити краћи од једног месеца нити дужи од једне године. Распоређивање на рад за опште добро на слободи у смислу врсте и радног места обавља кантонално министарство надлежно за послове правосуђа према месту пребивалишта односно боравишта осуђеника, водећи рачуна о његовим способностима и знањима.

Алтернативне санкције предвиђене су и Кривичним законом Брчко Дистрикта⁵ – рад за опће добро на слободи (чл.44.) Карактеристика овог дела БиХ је да распоређивање на рад за опште добро на слободи у смислу врсте и радног места обавља Правосудна комисија према месту пребивалишта односно боравишта осуђеника, водећи рачуна о његовим способностима и знањима.

Сматрамо да и у овим деловима Босне и Херцеговине има довољно простора за примену ове алтернативне кривичне санкције, поготову када су у питању кривична дела из групе против безбедности јавног саобраћаја.

3. ЗАКОНСКЕ МОГУЋНОСТ ЗА ПРИМЕНУ КАЗНЕ РАД У ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

У одредбама Кривичног законика Републике Србије⁶ (даље:КЗ) који се примењује од 1.1.2006.године први пут је препозната потреба примене тзв. алтернативних кривичних санкција, па су прописане поред казне затвора и новчане казне још две нове врсте казни које пре тога нису постојале у домаћем

¹ Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине ("Сл. новине ФБиХ", бр. 36 од 29 јула 2003; 37/03, 21/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 и 76/14)

² Закон Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера ("Службени гласник БиХ", бр. 10/12 и 100/13)

³ Правилник о врсти и условима за извршење кривичне санкције рада за опће добро на слободи ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06, 43/10 и 18/14)

⁴ Друштвено корисни рад умјесто затворске ћелије, 16.1.2012. Маја Николић: http://www.slobodnaevropa.org/content/drustveno_korisni_rad_umjesto_zatvorske_celije/24453641.html, приступљено 2.5. 2015.

⁵ Кривични закон Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, („Службени гласник Брчко дистрикта Босне и Херцеговине бр.31/13)

⁶ Кривични законик, („Службени гласник РС", бр. 85/05, 88/2005, 107/2005, 72/2009, 111/2009, 121/12, 104/13)

кривичном материјалном законодавству. То су: рад у јавном интересу и одузимање возачке дозволе, које спадају у групу алтернативних санкција (чл. 43. КЗ).

КЗ прописује да је рад у јавном интересу сваки онај друштвено користан рад којим се не вређа људско достојанство и који се не врши у циљу стицања добити (чл.52. ст.2.КЗ). Не може бити краћи од шездесет часова нити дужи од триста шездесет часова, траје шездесет часова у току једног месеца, одређује се да буде обављен за време које не може бити краће од месец дана, нити дуже од шест месеци. Рад у јавном интересу не може се изрећи без пристанка учиниоца. Тиме што јој се даје статус главне казне, јача се положај казне рад у јавном интересу у систему кривичних санкција (Стојановић, 2006: 196).

Може се изрећи за кривична дела за која је прописан затвор до три године или новчана казна, што значи за велики број кривичних дела из групе против безбедности јавног саобраћаја односно за поједине њихове облике и то: угрожавање јавног саобраћаја (чл.289. ст.1.и 3.КЗ), угрожавање саобраћаја опасном радњом и опасним средством (чл.290.КЗ), несавесно вршење надзора над јавним саобраћајем (чл.295. ст.3.КЗ), непружање помоћи лицу повређеном у саобраћајној незгоди (чл.296. ст.1.КЗ). То значи да код ових дела постоје алтернативно прописане три или две санкције и на суду је да одлучи када ће уместо затвора или новчане казне изрећи рад у јавном интересу (Лазаревић, 2006 : 182).

Према подацима Републичког завода за статистику¹ (даље: РЗС) у периоду од 2006. до 2010. године, ова казна је правоснажно изречена према 58 лица осуђених за кривично дело угрожавања јавног саобраћаја. Најновији подаци РЗС из билтена за 2013. годину показују даљи пораст примене ове казне која се у периоду 2011-2013. година усталила на годишњем нивоу око 355 изречених казни (357, 365, 348) за све групе кривичних дела. У току 2013. године од укупног броја од 348 изречених казни рад у јавном интересу за кривична дела угрожавање јавног саобраћаја изречено је само 18 тих казни - све за кривична дела угрожавање јавног саобраћаја (у основном или квалификованом облику).

Осим у одредбама КЗ казна рад у јавном интересу прописана је и у прекршајном законодавству почев од 2010. године у одредбама Закона о прекршајима² (даље:ЗОП), који је предвиђа као нову алтернативну санкцију за прекршаје, али ниједан од органа надлежних за прописивање прекршајне казне рад у јавном интересу - скупштина аутономне покрајине, скупштине општине или скупштине града у периоду до 2013.године, од када је ЗОП почео да се примењује, није предвидео казну рада у јавном интересу ни као главну ни као споредну у пропису о прекршају, те се иста у том периоду није могла ни изрицати.

Нови Закон о прекршајима који се примењује од 1.3.2014.године³ (даље : ЗОП 2014) прописује такође, као једну у систему казни поред казне затвора и новчане казне и казну рада у јавном интересу за прекршаје дефинишући ову казну да је неплаћени рад у корист друштва који се не обавља под принудом, којим се не вређа људско достојанство и не остварује профит.

ЗОП 2014 задржава и решење из ЗОП да се казна рада у јавном интересу може прописати законом или уредбом, односно одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине или скупштине града или скупштине града Београда (чл.35). Ова казна се као и у претходном закону може изрећи као главна или споредна казна или као замена неплаћеној новчаној казни. ЗОП 2014 чини одређене помаке у односу на ЗОП јер значајно продужава дужину трајања ове казне - казна рад у јавном интересу не може трајати краће од 20 часова нити дуже од 360 часова, а више не предвиђа дневно ограничење трајања ове казне што ће олакшати примену исте. Ни ЗОП 2014 као ни ЗОП не прописују у ком се року може ова казна извршити – што значи да се иста може и мора извршити у оквиру општег рока застарелости прекршајних казни, а то је 2 године од дана правноснажности пресуде којом је та казна изречена. Новина која је предвиђена у одредбама ЗОП 2014 а која није постојала у ЗОП је да је прописано: Ако кажњено лице не обави део или све часове изречене казне рада у јавном интересу, суд ће ову казну заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих осам часова рада у јавном интересу одредити један дан затвора (чл.38.ст.4. ЗОП 2014).

¹ Републички завод за статистику, Пунолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2010.– Пријаве, оптужења и осуде, Београд, 2011., Билтен 546; Републички завод за статистику, Пунолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2013.- Пријаве, оптужења и осуде, Београд, 2014., Билтен 588.

² Закон о прекршајима, Службени гласник РС, бр. 101/05, 116/08, 111/09 и 65/2013

³ Закон о прекршајима, Службени гласник РС, бр. 65/2013

Приликом изрицања казне рад у јавном интересу, ЗОП 2014 задржава решење из ЗОП да ће суд имати у виду врсту извршеног прекршаја, узраст, физичку и радну способност, психичка својства, образовање, склоности и друге посебне околности које се односе на личност учиниоца. Такође, задржано је и делимично модификовано решење само у погледу дужине трајања казне рада у јавном интересу – до 360 сати, ако се овом казном замењује претходно изречена новчана казна која се није могла извршити: „Ако суд оцени оправданим, с обзиром на тежину прекршаја, висину неплаћене новчане казне и имовинске могућности осуђеног суд може, уместо казне затвора, одредити да се неплаћена новчана казна замени радом у јавном интересу, с тим што осам сати рада замењује један дан затвора, односно 1.000 динара новчане казне, а рад не може да траје дуже од 360 сати“(чл.41.ст.3. ЗОП 2014).

4. ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ РАД ЗА ОПШТЕ ДОБРО НА СЛОБОДИ

После изрицања сваке казне, па и казне рад за опште добро на слободи од стране надлежног суда и правноснажности пресуде следи ништа мање важан део са становишта судског поступка, а то је извршење казне. Када је у питању ова казна значајно је да распоред на рад за опште добро на слободи у Републици Српској у смислу врсте и радног места врши Министарство правде Републике Српске, водећи рачуна о способностима и знањима осуђеног. У погледу примене рада за опште добро на слободи Министарство правде Републике Српске је у свом програму рада за период јануар – децембар 2014.године¹ у законодавној области поред осталих подзаконских аката предвидело и доношење Правилника о врсти послова и условима рада за опште добро на слободи, што је планирао и Ресор за извршење кривичних санкција, као своју обавезу.

Према подацима из фебруара 2015.године², примена алтернативне санкције рад за опште добро на слободи још није почела у Републици Српској јер нису донети одговарајући подзаконски прописи. Доношењем подзаконског прописа били би формално испуњени предуслови за почетак примене ове алтернативне санкције, али то не значи да би почетак примене исте у пракси био лак. У почетку било би тешкоћа у реализацији док се у свакој појединој локалној заједници не успостави сарадња са заинтересованим фирмама или другим правним субјектима који би примили лица осуђена на ову казну на извршење исте. У том погледу значајно је имати у виду је да извршиоци кривичних дела из области против безбедности јавног саобраћаја нису класични криминалци, бар их тако скоро нико не доживљава. То је посебно значајно када се преговара са појединим фирмама – правним субјектима који би извршиоце тих кривичних дела примили на извршење ове казне. Међутим, правилно објашњење значаја примене ове кривичне санкције од стране овлашћених лица представницима фирми – других правних субјеката, довело би до вишеструке користи – Републици Српској, фирми – односно другом правном субјекту али и самом осуђеном лицу. Корист за Републику Српску се огледа у растерећењу затворских капацитета и смањењу трошкова буџета јер за сваког осуђеног се морају покрити трошкови његовог боравка у затворским установама. Корист за фирме – друге правне субјекте се огледа у томе што по основу извршења ових кривичних санкција могу имати додатну корист у обављању послова из свог делокруга ангажовањем ових категорија осуђених, а корист за осуђене је несумњива јер у време трајања казне која им је изречена не бораве у установи за извршење кривичних санкција, већ у кругу своје породице и само одлазе у току радног времена у фирму – други правни субјект у коме извршавају изречену им казну. Временом, изрицање ових алтернативних казни и њихово извршење добијало би све више на значају не само код ове групе кривичних дела него код свих група кривичних дела прописаних у КЗ РС. То показују и претходно поменути подаци који се односе на Републику Србију.

5. ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ РАД У ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

У погледу извршења казни изречених правноснажним пресудама у казним поступцима у Републици Србији дошло је до значајних законодавних новина током 2014.године. Наиме, дана

¹ Влада Републике Српске Министарство правде, Програм рада Министарства правде за период јануар-децембар 2014. године, <http://www.vladars.net/sr-SP/>, приступљено 3.5.2015.

² Робија све дража од новчане казне, 25.02.2015 12:59| Аниа Јанковић, <http://www.glassrpske.com/drustvo/vijesti/Robija-sve-draza-od-novcane-kazne/lat/176141.html>, приступљено 3.5.2015.

1.6.2014. године ступио је на снагу а од 1.9.2014.године примењује се Закон о извршењу ванзаводских санкција¹ (даље: ЗИВС) који се односи на извршење алтернативних санкција. У исто време ступио је на снагу и почео да се примењује нови Закон о извршењу кривичних санкција², којим је регулисано извршење свих осталих санкција у казним поступцима.

Извршење казне рад у јавном интересу регулисано је одредбама чл.38 - 43. У наведеним одредбама прецизно су регулисане: обавезе суда који је изрекао наведену казну, закључење уговора о извршењу казне рад у јавном интересу, праћење извршења казне и обавештавање од стране повереника, обавезе и права осуђеног, предлог за умањења трајања казне рад у јавном интересу, поступање Повереника у случају занемаривања радне обавезе.

У априлу 2015.године донет је подзаконски пропис који је предвиђени овим Законом, а који се односи на извршење ванзаводских санкција и мера изречених у кривичном, прекршајном или другом судском поступку који се извршавају у заједници (чл.61) - Правилник о начину извршења ванзаводских санкција и мера и организација и рад Повереника³. Реално је, да су доношењем овог подзаконског прописа испуњени предуслови за још значајнију примену алтернативних кривичних али и прекршајних санкција у Републици Србији и да ће у том погледу сви надлежни органи – пре свега судије надлежних судова то знати да цене и да извршиоцима појединих казних дела а пре свега када су у питању извршиоци казних дела из групе против безбедности јавног саобраћаја изричу ове санкције.

Одредбама ЗИВС регулисана је први пут детаљније, законом, повереничка служба у оквиру Управе за извршење кривичних санкција. Закључно са крајем 2014.године у скоро свим градовима у којима су седишта виших судова у Републици Србији отворене се повереничке канцеларије тако да у наредном периоду тек треба очекивати примену не само ове алтернативне санкције – рад у јавном интересу, него и осталих алтернативних санкција и мера у казним поступцима.

6. ЗАКЉУЧАК

Примена и извршење алтернативних кривичних санкција у току и по завршетку кривичног поступка, представља значајну новину и могућност на плану генералне и специјалне превенције када су кривична дела у питању, а посебно се то односи на групу кривичних дела против безбедности јавног саобраћаја.

Рад за опште добро на слободи има према учиниоцима једнаку сврху кажњавања као и друге казне предвиђене Кривичним законом са јасним циљем – да се изрази друштвена осуда учињеног кривичног дела и утицај на учиниоца да убудуће не чини кривична дела.

Примена ове алтернативне мере треба да допринесе растерећењу затворских капацитета и уштеди буџетских средстава, а кроз друштвено користан рад и ресоцијализацији осуђених особа. Циљ ове мере такође је да се помогне осуђеном да се што пре укључи у друштво као и надзор друштвене заједнице, која ће добровољним радом и односом према последицама учињеног дела развити свест о штетности одређеног понашања.

У наредном периоду неопходно је што брже доношење подзаконских прописа и почетка примене истих у односу на пуну примену казне рад за опште добро на слободи у Републици Српској. При томе, изрицање и примена ове казне може бити од значаја не само у кривичном него и у прекршајном поступку, поготову када су у питању прекршаји из групе против безбедности јавног саобраћаја.

Без обзира на одређене тешкоће које ће се јавити у почетном периоду примене ове алтернативне кривичне санкције код објективне чињенице да су грађани све сиромашнији, да не могу да плаћају изречене новчане казне али да могу да обављају одређени рад за опште добро на слободи, од извршења ове казне може да има корист сваки ентитет и сваки део Босне и Херцеговине смислу смањења трошкова извршења кривичних санкција када су у питању затворске казне, али и свака локална заједница у Републици Српској али и свим осталим деловима Босне и Херцеговине.

¹ Закон о извршењу ванзаводских санкција, Службени гласник РС, бр. 55/14

² Закон о извршењу кривичних санкција, Службени гласник РС, бр. 55/14

³ Правилник о начину извршења ванзаводских санкција и мера и организација и рад Повереника, Службени гласник РС, бр. 30/15

7. ЛИТЕРАТУРА

- [1]. Стојановић, З., (2006) Коментар Кривичног законика. (Службени гласник), Београд, 196.
- [2]. Лазаревић, Љ., (2006) Коментар Кривичног законика. Савремена администрација, Београд, 182.
- [3]. Обрадовић, Д., (2013) Примена алтернативних кривичних санкција за кривична дела против безбедности јавног саобраћаја на путевима у колубарском округу, VIII међународна конференција Безбедност саобраћаја у локалној заједници, Зборник радова, Криминалистичко полицијска академија, Ваљево, 245-250.
- [4]. Обрадовић, Д., (2015) Извршење казнене санкције рад у јавном интересу у поступцима против учинилаца казnenих дела против безбедности јавног саобраћаја, X међународна конференција Безбедност саобраћаја у локалној заједници, Зборник радова, Криминалистичко полицијска академија, Крагујевац,
- [5]. Кривични закон, („Службени гласник Републике Српске“, бр. 49/03,108/04, 37/06,70/06, 73/10,1/12,67/13)
- [6]. Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине ("Сл. новине ФБиХ", бр. 36 од 29 јула 2003; 37/03, 21/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 и 76/14)
- [7]. Закон Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера ("Службени гласник БиХ," бр. 10/12 и 100/13)
- [8]. Кривични закон Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, („Службени гласник Брчко дистрикта Босне и Херцеговине бр.31/13)
- [9]. Кривични законик, Службени гласник РС, бр. 85/05, 88/2005, 107/2005, 72/2009, 111/2009, 121/2012
- [10]. Закон о прекршајима, Службени гласник РС, бр. 101/05, 116/08, 111/09 и 65/2013
- [11]. Закон о прекршајима, Службени гласник РС, бр. 65/2013
- [12]. Закон о извршењу кривичних санкција, Службени гласник РС, бр.55/14
- [13]. Закон о извршењу ванзаводских санкција, Службени гласник РС, бр. 55/14
- [14]. Правилник о врсти и условима за извршење кривичне санкције рада за опће добро на слободи ("Службени гласник БиХ," бр. 18/06, 43/10 и 18/14)
- [15]. Правилник о начину извршења ванзаводских санкција и мера и организација и рад Повереника, Службени гласник РС, бр. 30/15
- [16]. http://www.rzs.rs.ba/static/uploads/bilteni/godisnjak/2014/31pra_2014.pdf - Република Српска РЗС Статистички годишњак РС 2014,
- [17]. Републички завод за статистику, Пунолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2010.– Пријаве, оптужења и осуде, Београд, 2011., Билтен 546.
- [18]. Републички завод за статистику, Пунолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2013.– Пријаве, оптужења и осуде, Београд, 2014., Билтен 588.
- [19]. Влада Републике Српске Министарство правде, Програм рада Министарства правде за период јануар-децембар 2014. године, <http://www.vladars.net/sr-SP->, приступљено 3.5.2015
- [20]. <http://www.glassrpske.com/drustvo/vijesti/Robija-sve-draza-od-novcane-kazne/lat/176141.html> - Робија све дража од новчане казне, 25.02.2015 12:59 Анита Јанковић
- [21]. Друштвено корисни рад умјесто затворске ћелије, 16.1.2012. Маја Николић: http://www.slobodnaevropa.org/content/drustveno_korisni_rad_umjesto_zatvorske_celije/24453641.html